

سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

معاونت امور دهیاری ها

دفتر برنامه ریزی و مدیریت توسعه روستایی

شیوه نامه نحوه انتخاب و عزل دهیار توسط شورای اسلامی روستا

تیرماه ۱۳۹۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

با عنایت به برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستا و لزوم اجرای دقیق قوانین و مقررات مرتبط با وظایف شوراهای، ضمن تاکید بر مهم‌ترین وظیفه شوراهای اسلامی روستاها که انتخاب دهیار جدید یا ابقای دهیار قبلی است علی‌رغم تسری استفساریه‌ی ماده‌ی ۷۱ قانون شوراهای نسبت به دهیاران، مبنی بر این که شوراهای اسلامی شهر در هر دوره پس از رسمیت یافتن اعم از اینکه دوره‌ی چهار ساله‌ی شهردار قبلی پایان یافته باشد یا خیر، می‌بایست نسبت به انتخاب شهردار اقدام نمایند؛ توصیه می‌شود با عنایت به تجارب اندوخته دهیاران، تسلط به امور مربوط به دهیاری و دانشی که طی سالیان متمادی در عرصه مدیریت امور دهیاری‌ها کسب نموده‌اند؛ از دهیاران موفق و تحصیل کرده به عنوان سرمایه‌های انسانی جامعه روستایی بهره‌مند و از هرگونه اعمال سلیقه شخصی و تعصبات پرهیز گردد.

در این مقطع از زمان که در آستانه‌ی آغاز فعالیت چهارمین دوره شوراهای اسلامی در کشور هستیم ضروری است تا ضمن یادآوری مجدد قوانین و مقررات مربوط به عزل و نصب دهیاران، بر ضرورت اجرای قوانین و پایبندی به مقررات از سوی شوراهای منتخب رعایت موارد ذیل تاکید شود:

الف- انتخاب دهیار:

- به استناد بند (م) ماده‌ی ۶۸ قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۱) و اصلاحات بعد آن، «انتخاب فردی ذی‌صلاح به سمت دهیار برای ۴ سال بر اساس آیین‌نامه مربوط و معرفی به بخشدار جهت صدور حکم» از جمله وظایف و اختیارات شورای اسلامی روستا می‌باشد، شورای اسلامی روستا پس از تشکیل می‌بایست بر اساس ماده ۴۷ آیین‌نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی روستا و نحوه انتخاب دهیار مصوب ۱۳۷۸/۰۱/۱۱ «ظرف ۱۵ روز پس از آغاز دوره فعالیت قانونی با توجه به ماده (۴۹) آیین‌نامه موصوف فردی را به‌عنوان دهیار انتخاب و به منظور صدور حکم و کارت دهیاری به بخشداری محل معرفی نماید». وظیفه شورای اسلامی روستا برابر قانون صرفاً منحصر و مقید به «انتخاب ... و معرفی به بخشدار» است. زمانی پیشنهاد شورا برای انتخاب دهیار محقق می‌گردد و سمت دهیار از لحاظ اداری رسمیت یافته و اعتبار قانونی خواهد داشت که حکم دهیاری توسط بخشدار صادر گردد.
- شورا می‌بایست با لحاظ ماده ۴۹ آیین‌نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی روستا و نحوه انتخاب دهیار مصوب ۱۳۷۸/۰۱/۱۱ و اصلاحات بعد آن، ضمن رعایت کلیه شرایط احراز سمت دهیار نسبت به انتخاب دهیار اقدام نماید.
- ماده ۴۹ شرایط احراز سمت دهیار را چنین تصریح نموده‌است:

الف) شرایط عمومی

- ۱) تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران
- ۲) اعتقاد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی
- ۳) داشتن حداقل ۲۰ سال سن
- ۴) انجام خدمت وظیفه عمومی یا داشتن معافیت دائم از خدمت
- ۵) برخوردار بودن از توانایی جسمی و روحی برای انجام کار
- ۶) نداشتن محکومیت کیفری موثر
- ۷) نداشتن حسن شهرت و عدم اعتیاد به مواد مخدر

ب) شرایط اختصاصی

- ۱) دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم متوسطه در کلیه رشته‌ها برای دهیاری‌های درجه یک و دو
- ۲) دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی فوق دیپلم با گرایش‌های مشخص شده توسط وزارت کشور برای دهیاری‌های درجه سه و چهار
تبصره: در صورت عدم وجود فرد با تحصیلات فوق دیپلم در این‌گونه دهیاری‌ها، شورای اسلامی روستا می‌تواند با موافقت بخشدار مربوط، فردی را با تحصیلات دیپلم متوسطه با داشتن حداقل دو سال سابقه کار اجرایی در دستگاه‌های اجرایی برای تصدی سمت دهیار انتخاب نماید.
- ۳) دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی لیسانس با گرایش‌های مشخص شده توسط وزارت کشور و حداقل یک سال سابقه کار اجرایی در دستگاه‌های اجرایی برای دهیاری‌های درجه پنج و شش
تبصره: ۱: در صورت عدم وجود فرد با تحصیلات لیسانس در این‌گونه دهیاری‌ها، شورای اسلامی روستا می‌تواند با موافقت بخشدار مربوط، فردی را با تحصیلات فوق دیپلم با داشتن حداقل دو سال سابقه اجرایی و یا با تحصیلات دیپلم با داشتن چهار سال سابقه اجرایی در دستگاه‌های اجرایی برای تصدی سمت دهیار انتخاب نماید.
- تبصره: ۲: کسانی که در زمان ارتقای درجه دهیاری از دو به سه و یا از درجه چهار به پنج در سمت دهیار مشغول انجام وظیفه می‌باشند و از نظر تحصیلات و سوابق کار اجرایی واجد شرایط لازم برای تصدی سمت دهیار در روستای مربوط نمی‌باشند، تا زمان تصدی سمت دهیار در آن روستا از شرایط تحصیلات و سوابق کار اجرایی مذکور در این ماده معاف می‌باشند و انتخاب آنان برای تصدی سمت دهیار در دهیاری‌های با همان درجه بلامانع است.

ج) سایر شرایط

- ۱- دهیار نمی‌تواند همزمان عضو هیچ‌یک از شوراهای اسلامی (موضوع قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵) باشد.
- ۲- عدم اشتغال همزمان به کار دولتی در زمان تصدی سمت دهیار دهیاری‌های تمام‌وقت

۳- سکونت دهیار در زمان تصدی سمت دهیاری‌های درجه پنج و شش در محل خدمت الزامی است.
۴- گذراندن دوره‌های آموزشی قبل از خدمت که متناسب با درجه هر دهیاری توسط وزارت کشور تعیین می‌گردد.

- بر اساس ماده ۵۰ آیین‌نامه موصوف مدت خدمت دهیار از زمان صدور حکم شروع به کار رسمی چهار سال می‌باشد و انتخاب مجدد وی بلامانع است.
- انتخاب دهیار وفق ماده ۴۵ آیین‌نامه موصوف، در سمت دهیاری تمام‌وقت می‌باشد و بر اساس تبصره ذیل آن، در حوزه انتخابیه کمتر از ۱۵۰۰ نفر جمعیت، فعالیت دهیار نیمه‌وقت (پاره‌وقت) می‌باشد و از آنجا که برابر بند ۳ بند ج ماده ۴۹ همان آیین‌نامه فقط سکونت دهیار در زمان تصدی سمت دهیاری‌های درجه ۵ و ۶ در محل خدمت الزامی است، به کارگیری یک دهیار پاره‌وقت برای چند دهیاری با درجه ۲، ۱، ۴، ۳ بلامانع می‌باشد.

ب- رسیدگی به تخلفات دهیار:

- چنانچه در حین خدمت، دهیار مرتکب تخلفاتی شود وفق ماده ۱۰ آیین‌نامه استخدامی دهیاری‌های کشور به تخلفات، براساس قانون کار رسیدگی می‌شود. در مواردی نیز که درخصوص تخلفات اداری کارکنان یادشده در قانون کار حکمی وجود نداشته باشد رسیدگی به تخلفات براساس قانون رسیدگی به تخلفات اداری توسط هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری مستقر در استانداری‌ها انجام می‌شود.

ج- خاتمه خدمت دهیار:

- به استناد ماده ۵۲ آیین‌نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی روستا و نحوه انتخاب دهیار، در صورت احراز یکی از موارد (به شرح ذیل) خدمت دهیار خاتمه یافته و موظف است طبق تبصره ذیل ماده ۵۰ حداکثر یک هفته پس از پایان خدمت از سمت دهیاری کارت و حکم خود را تسلیم شورا نماید.
- ۱- فوت و جنون
- ۲- از دست دادن هر یک از شرایط احراز سمت دهیار به تشخیص شورای اسلامی روستا
- ۳- قبول استعفاء از سمت دهیاری توسط شورا
- ۴- عزل دهیار با رأی اکثریت اعضای شورا (با رعایت مقررات مربوطه مندرج در ماده ۵۳ آیین‌نامه)
- ۵- عدم حضور در محل خدمت بیشتر از ۱۵ روز بدون کسب مجوز از شورا و یا نداشتن عذر موجه، به تشخیص شورا
- ۶- صدور حکم محکومیت از طرف مراجع صالح قانونی مبنی بر انفصال از خدمت

د- عزل دهیار:

- به استناد تبصره‌ی ذیل بند م ماده ی ۶۸ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۷۵، عزل دهیار با رأی اکثریت اعضای شورای اسلامی روستا و بر اساس آیین‌نامه‌ی مرتبط انجام می‌شود و به بخشدار

جهت صدور حکم عزل معرفی می‌شود، بند ۴ مذکور در ماده ۵۲ پس از طی مراحل مصرح در ماده ۵۳ به شرح ذیل محقق می‌شود:

« چنانچه یک یا چند نفر از اعضای شورا نسبت به عملکرد دهیار یا عملیات دهیاری اعتراض و یا ایرادی داشته باشند، ابتدا توسط رئیس شورا، موارد را به صورت واضح به دهیار تذکر کتبی خواهند داد؛ در صورت عدم رعایت مفاد مورد تذکر، موضوع به صورت سؤال مطرح خواهد شد که در این صورت رئیس شورا سؤال را کتباً به دهیار ابلاغ خواهد کرد و حداکثر ظرف ده روز پس از ابلاغ، دهیار موظف به حضور در جلسه عادی یا فوق‌العاده شورا و پاسخ به سؤال می‌باشد. چنانچه دهیار از حضور استتکاف ورزیده و یا پاسخ قانع‌کننده تشخیص داده نشود، طی جلسه دیگری موضوع مورد بررسی قرار می‌گیرد و شورا می‌تواند با رأی اکثریت مطلق اعضا، دهیار را برکنار کند و فرد جدیدی را انتخاب نماید.»

عزل دهیار بدون رعایت ماده مذکور ممکن نیست و مغایر با قانون است.

*تذکر: در صورتی که دهیار به مصوبه شورای اسلامی روستا در خصوص عزل خود معترض باشد، می‌تواند مراتب اعتراض و مستندات مربوطه را جهت رسیدگی به هیات حل اختلاف و رسیدگی به شکایات، موضوع ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن ارایه نماید.